

13 ОПИС ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

13 ОПИС ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

13.1. Визначення принципів та процедур забезпечення якості освітнього процесу

13.1.1. Принципи забезпечення якості освітнього процесу:

- участь фахівців-практиків, роботодавців у розробці та вдосконаленні навчальних програм, тематики курсових та атестаційних проектів (робіт), проведені атестації здобувачів вищої освіти;

- створення сприятливих умов для професійного і наукового зростання викладачів;

- залучення студентів до оцінювання змісту освітніх програм та якості викладацького складу;

- прозорість, неупередженість оцінювання досягнень студентів і викладачів;

- доступність інформації про досягнення студентів і викладачів та показники їх успішності.

13.1.2. Процедури забезпечення якості освітнього процесу:

- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм із залучення представників підприємств, що є потенційними роботодавцями;

- оцінювання здобувачів вищої освіти шляхом проведення комп'ютерних контрольних тестувань;

- оцінювання науково-педагогічних працівників на підставі комп'ютерного анонімного анкетування «Викладач очима студентів»;

- оцінювання освітньої та науково-технічної діяльності кафедр і факультетів з використанням підсистеми рейтингового оцінювання автоматизованої інформаційної аналітичної системи «Університет»;

- процедура підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;

- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою за допомогою самоконтролю кадрового, матеріально-технічного, навчально-методичного забезпечення освітнього процесу за спеціальностями і спеціалізаціями підготовки;

- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату при реалізації освітнього процесу підготовки бакалаврів та магістрів.

13.1.3. Вдосконалення системи забезпечення якості освітнього процесу:

- проведення аналізу існуючого стану системи менеджменту якості, виявлення ключових проблемних аспектів;

- здійснення моделювання та проектування модернізованої системи менеджменту якості з врахуванням проблемних аспектів, виявлених на попередньому етапі;

- визначення стратегії документування бізнес-процесів (процедур) модернізованої системи з описом цільових показників і критеріїв оцінки їх результативності;

- виділення базових бізнес-процесів, які будуть реалізовуватися в рамках переходу на модернізовану систему менеджменту якості, їх описання відповідно до прийнятої стратегії документування;

- проведення навчання персоналу та підготовки внутрішніх аудиторів;

- проведення внутрішнього аудиту та підготовка звіту за результатами перевірки;

- аналіз результатів та створення плану-графіку з усунення недоліків і реалізації пропозицій з поліпшення управлінням бізнес-процесами.

13.2. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм

13.2.1. Участь представників підприємств, що є потенційними роботодавцями, у процедурі формування та перегляду навчальних планів підготовки фахівців

Модель ключових компетентностей є сучасним стандартом описання посади та одним з основних інструментів HR-функцій в фірмах та організаціях. При відборі випускників компанії орієнтуються переважно на компетентності, пов'язані з посадою, на яку претендує випускник. У зв'язку з переходом до компетентносної моделі навчання, дисципліни варіативної частини навчального плану повинні формувати знання, вміння та навички випускників відповідно до посад, до яких кафедри готують випускників.

В зв'язку з вищезазначеним в Університеті відповідно до стратегічної програми розвитку партнерських відносин університету з підприємствами України до процедури формування та перегляду варіативної частини навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти активно залучаються представники тих підприємств, які є потенційними роботодавцями для випускників університету.

На першому етапі завідувач кафедри разом з партнерами промислової галузі спільно визначають оптимальну множину професійних та соціально-особистісних компетенцій випускників за спеціальністю або освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, а також перелік потенційних посад для випускників.

Після цього з урахуванням узгодженої з науково-методичною комісією галузі знань компетентносної моделі фахівця за спеціальністю або освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, завідувач кафедри спільно з представниками підприємств розробляє компетентнісну модель фахівця для формування варіативної частини стандарту Університету (варіативна частина ОПП) за даною спеціальністю або освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми. При цьому для кожної ОПП (ОНП) в межах однієї спеціальності повинні чітко відрізнятися визначальні компетентнісні характеристики випускника кафедри.

За результатами аналізу компетентносної моделі здобувача вищої освіти для варіативної частини стандарту Університету формується множина дисциплін варіативної частини професійно-практичної підготовки навчального плану здобувача вищої освіти, що також підлягає обговоренню з представниками підприємств.

Варіативна частини професійно-практичної підготовки навчального плану здобувача вищої освіти, сформована на попередньому кроці, вноситься до проекту навчального плану, який затверджується відповідно до процедури формування та перегляду навчальних планів підготовки здобувачів, затвердженої в Університеті.

13.2.2. Участь представників підприємств, що є потенційними роботодавцями, у процедурі формування та перегляду робочих програм навчальних дисциплін варіативної частини професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Вибіркові навчальні дисципліни встановлюються Університетом залежно від специфіки фахової підготовки, вводяться для реалізації освітніх і кваліфікаційних потреб студента для посилення його конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці.

Місце і значення вибіркової навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань, вмінь та навичок визначаються робочою програмою дисципліни.

Робочі програми вибірових навчальних дисциплін складаються відповідною профільною кафедрою Університету на підставі варіативних частин освітньої програми підготовки.

В Університеті процедура оновлення робочих програм вибірових навчальних дисциплін повинна проводитись не рідше, ніж раз на 3 роки.

Робоча програма вибірової навчальної дисципліни формується випусковою кафедрою відповідно до процедури формування та перегляду робочих програм навчальних дисциплін, затвердженої в Університеті, та подається до розгляду методичною комісією профільною кафедрою.

До складу методичної комісії профільною кафедрою має входити не менше 3-х представників провідних профільних компаній та підприємств. Узгодженню підлягає не тільки зміст вибірової навчальної дисципліни, а й технології, які викладаються.

13.2.3. Участь представників підприємств, що є потенційними роботодавцями, у процедурах формування завдань на курсове проектування та атестаційні роботи та проекти.

Важливим фактором, що впливає на якість підготовки фахівців, є формування завдань на курсове проектування та атестаційні роботи та проекти спільно з представниками підприємств.

В Університеті запроваджено практику узгодження завдань на курсові роботи (проекти), що виконуються студентами першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти, та завдань на магістерські атестаційні роботи з представниками підприємств. Атестаційні роботи магістрів можуть також виконуватись за реальними завданнями, отриманими від підприємств.

Випускові кафедри наповнюють банк даних реальними завданнями від компаній для виконання цих завдань студентами під час курсового проектування та виконання магістерських атестаційних робіт.

До складу кафедральних комісій з захисту курсових робіт (проектів) та до складу атестаційних комісій для атестації здобувачів освітнього ступеня магістр включаються представників компаній та підприємств.

13.3. Оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників.

13.3.1. Виконання державних вимог до акредитації.

Виконання державних вимог до акредитації спеціальності або ОПП (ОНП) підтверджуються відповідністю кадрового, нормативно-методичного, матеріаль-

но-технічного та інформаційного забезпечення ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, а також відповідністю якісних характеристик підготовки здобувачів державним вимогам.

Якісні характеристики підготовки здобувачів певного рівня вищої освіти визначаються умовами забезпечення державної гарантії якості вищої освіти, результатами освітньої діяльності та організацією наукової роботи.

До умов забезпечення державної гарантії якості вищої освіти належать: виконання навчального плану за переліком навчальних дисциплін, їх обсягом і формами контролю; підвищення кваліфікації викладачів за останні 5 років; чисельність викладачів постійного складу, які займаються вдосконаленням науково-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників і навчальних посібників.

Результати освітньої діяльності складаються з рівня знань (успішності та якості) за наступними циклами дисциплін: гуманітарної та соціально-економічної підготовки, природничо-наукової і фахової підготовки.

До організації наукової роботи належить наявність в університеті наукових підрозділів, участь студентів в науковій роботі.

Щорічний аналіз підвищення кваліфікації викладачів здійснюється навчальним відділом і відповідальною особою за НДРС в університеті, показники цієї діяльності містяться у звіті Університету за навчальний рік.

Методичні комісії та Вчені ради факультетів аналізують результати щосеместрового моніторингу рівня знань студентів за основними нормативними дисциплінами гуманітарної, соціально-економічної, природничо-наукової та професійної підготовки.

13.3.2. Проведення контрольних тестувань студентів

Контрольне тестування – це контрольний захід, який проводиться з метою незалежного контролю якості навчального процесу. Контрольні тестування можуть проводитися у формі контролю залишкових знань або підсумкового тестування при проведенні семестрового екзамену.

Перелік дисциплін, для яких здійснюється контроль залишкових знань та порядок проведення контрольних тестувань, визначаються відповідно до Положення про контроль залишкових знань студентів у ХНУРЕ.

Перелік дисциплін, за якими проводяться підсумкові контрольні тестування в рамках семестрового екзамену, визначається профілюючими кафедрами на підставі навчального плану та затверджується при формуванні робочого навчального плану на поточний навчальний рік.

Тести для підсумкового контрольного тестування складаються провідним лектором з дисципліни відповідно до затвердженої робочої програми.

Тести для контрольного тестування мають пройти апробацію у системі OpenTEST2 та отримати експертний висновок у Тестовому центрі ХНУРЕ.

Шкала оцінювання та спосіб перерахунку тестової оцінки у шкалу ЕКТС затверджується першим проректором.

Теоретичні тестові завдання (без відповідей) та типові практичні завдання для підсумкового контрольного тестування мають бути доведені до студентів не пізніше, ніж за місяць до початку семестрового контролю.

Графік проведення підсумкових контрольних тестувань складає навчальний відділ процесу разом з Тестовим центром.

Контрольні підсумкові тестування проводить провідний лектор з використанням системи OpenTEST2 у спеціалізованих тестових класах у присутності персоналу Тестового центру або комп'ютерних класах кафедр та інформаційно-обчислювального центру університету у присутності представників навчального відділу ХНУРЕ або деканатів.

Перерахована тестова оцінка за підсумкове контрольне тестування використовується як оцінка за екзамен при розрахунку рейтингової оцінки з дисципліни.

Графік проведення контрольних тестувань залишкових знань складає навчальний відділ разом з Тестовим центром.

Контрольні тестування залишкових знань проводить представник деканату у спеціалізованих тестових класах з використанням системи OpenTEST2 у присутності персоналу Тестового центру.

13.3.3. Підсистема рейтингового оцінювання

Метою рейтингової системи оцінювання освітньої та науково-технічної діяльності кафедр і факультетів є визначення слабких місць в організації освітнього процесу та проведенні наукових досліджень, виявлення позитивних та негативних тенденцій розвитку та встановлення тематичних напрямів діяльності кафедр, що потребують прийняття адекватних управлінських рішень. Вирішення цього системного завдання базується на щорічному аналізі основних показників з головних напрямів діяльності кафедр і факультетів Університету.

До основи вибору показників для розрахунків рейтингів було покладено Перелік показників розвитку закладів вищої освіти, рекомендований МОН України, Показники рейтингу «Топ-200. Україна», рішення Вченої ради Університету.

Методика рейтингового оцінювання діяльності кафедр регламентується Положенням про систему рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації згідно з наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 1475 від 20.12.2011 р. «Про затвердження Положення про національну систему рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції 10.01.2012 р. за № 18/2033, № 1185 від 24.12.2009 р. «Про апробацію системи рейтингового оцінювання діяльності вищих навчальних закладів у 2008/09 навчальному та 2009 календарному роках».

Обрані показники розподілено за основними тематичними напрямками: презентація здобутків на міжнародному рівні, презентація здобутків на національному рівні, доступ до вищої освіти, організаційна структура та управління, науковий та науково-педагогічний потенціал, підготовка кадрів, інтеграція науки і вищої освіти, результативність підготовки здобувачів, фінансові ресурси, інформаційні ресурси, інноваційні технології навчання, співпраця з роботодавцями.

До основи системи розрахунку рейтингів кафедр і факультетів покладено наступні принципи: відсутність прямої залежності між показниками; охоплення

основних напрямків діяльності кафедри; відсутність зміни підходів до їх визначення та принципом «Враховувати те, що має вимір. Вимірювати те, що має значення».

Для збору інформації, ведення первинної бази та розрахунку рейтингів у складі ІАС «УНІВЕРСИТЕТ» створено підсистему «Рейтинг кафедр і факультетів». Центр інформаційних систем і технологій здійснює обробку інформаційних ресурсів, виконує розрахунок рейтингів згідно з вимогами та формулами розрахунку рейтингових індикаторів та передає їх до ректорату, Вченої ради університету, де проводиться їх аналіз. Результати аналізу є основою для прийняття відповідних рішень з метою координації діяльності усіх підрозділів університету, яка спрямована на підвищення якості підготовки фахівців.

Змістовна складова системи рейтингового оцінювання містить 104 показника первинної інформаційної бази та 90 рейтингових індикаторів. Рейтингові індикатори розподілені серед 11 тематичних напрямів, що забезпечує однорідність та точність статистичних вибірок за тематичними напрямками.

Рейтинг кафедр встановлюється окремо для випускаючих і не випускаючих кафедр. Основу методології системи рейтингового оцінювання становить аналіз результатів діяльності кафедр та їх ранжування на рейтинговій шкалі.

Процес рейтингового оцінювання діяльності кафедр реалізується у певній послідовності:

- відповідно до переліку тематичних напрямів та рейтингових індикаторів оцінювання результативності діяльності кафедр підрозділи університету надають показники окремо по кожній кафедрі у Центр інформаційних систем і технологій (ЦІСТ). Згідно з наказом ректора, підрозділи університету несуть відповідальність за достовірність і точність даних;

- ЦІСТ упорядковує і оприлюднює на сайті <http://cist.nure.ua/> отримані дані;
- декани факультетів, завідувачі кафедр здійснюють перевірку, узгодження і корекцію початкових даних у відповідних підрозділах;

- ЦІСТ виконує розрахунок рейтингів за формулами розрахунку рейтингових індикаторів і надає результати до ректорату;

- рейтинги кафедр та методика їх розрахунку оприлюднюються на сайті ЦІСТ: <http://cist.nure.ua/>

Показники первинної інформаційної бази є параметрами, на підставі яких обчислюються виміри рейтингових індикаторів тематичних напрямів діяльності.

Показники первинної інформаційної бази мають абсолютний вимір, вони є даними для обчислення рейтингових індикаторів і поділяються на дві групи: змістовні та порівнянності, які забезпечують сумісність та порівнянність суб'єктів ранжування – кафедр – незалежно від їх чисельності та напряму підготовки фахівців. Змістовні показники покладені в основу визначення рейтингових індикаторів. Показники порівнянності вживаються для забезпечення сумісності та порівнянності діяльності кафедр. Формування показників первинної інформаційної бази є суттєво важливим для забезпечення якості результатів і забезпечення довіри до рейтингів. Вимоги базуються на використанні достовірних, об'єктивних та точних даних, які підтверджуються відповідними документами за підписами керівників підрозділів.

Показники первинної інформаційної бази за навчальний рік репрезентуються у вигляді уніфікованої електронної таблиці.

Рейтинговий індикатор – параметр, на підставі якого формуються всі наступні критерії в ієрархічно організованій послідовності параметрів змістовної складової моделі, забезпечує рівні умови для всіх кафедр і відповідає принципам їх сумісності та порівнянності.

Рейтингові індикатори мають бути прозорими й відкритими стосовно цілей і методології, яка використовується для побудови системи рейтингового оцінювання, бути контрольованими і забезпечувати необхідну валідність та релевантність. Надається перевага рейтинговим індикаторам, які вимірюють результати порівняно з рейтинговими індикаторами, які вимірюють потенціал.

Методика розрахунку рейтингових показників:

1. Нормування показників первинної інформаційної бази:

$$P_{ij} = \frac{D_i}{D_n} \times 100\%$$

де P_{ij} – нормований рейтинговий індикатор;

D_i, D_n – початкові дані первинної інформаційної бази;

i – номер розділу;

j – показник у розділі.

2. Визначення максимальних показників за розділами $\max P_{ij}$.

3. Обчислення кількості рейтингових балів залежно від рейтингових індикаторів:

$$R_{ij} = \frac{\max P_{ij} - P_{ij}}{\max P_{ij}} \times 10$$

де R_{ij} – кількість балів, що відповідає рейтинговому індикатору P_{ij} .

Для значення $P_{ij} = 0$, $R_{ij} = 20$.

4. Загальний рейтинг кафедри визначається як сума балів по кожному показнику у кожному розділі.

5. Місце кафедри у рейтингу тим вище, чим менше сума балів R_{ij} .

Вдосконалення системи рейтингового оцінювання діяльності кафедр, системи оцінювання якості освітнього процесу загалом, наближення її до світових стандартів є одним з найважливіших завдань сьогодення.

13.4. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників

Метою підвищення кваліфікації та стажування є вдосконалення професійної підготовки працівника шляхом поглиблення і розширення його професійних знань, умінь і навичок, набуття досвіду виконання завдань та обов'язків у межах відповідної спеціальності.

Процедура підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників полягає в наступному.

В Університеті проходження процедури підвищення кваліфікації та стажування регламентується Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників у ХНУРЕ. Відповідальним за організацію процедури підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників є навчально-методичний відділ університету.

Відповідно до закону «Про вищу освіту» науково-педагогічні працівники мають проходити процедуру підвищення кваліфікації та стажування не рідше ніж один раз на п'ять років.

Науково-педагогічні працівники можуть проходити стажування у закладах вищої освіти, наукових, освітньо-наукових установах та організаціях як на Україні, так і за кордоном. Проходження процедури підвищення кваліфікації за межами України здійснюється відповідно до Положення про навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-педагогічних працівників у провідних ЗВО та наукових установах за кордоном, затвердженого постановою КМУ № 411 від 13.04.2011 р., а також фізичними і юридичними особами на підставі договорів, укладених з іноземними ЗВО, науковими та іншими установами.

Проходження науково-педагогічними працівниками підвищення кваліфікації та стажування організується відповідно до плану-графіку, що складається начальником навчально-методичного відділу строком на 3 роки та затверджується ректором. При цьому перелік підприємств для стажування формується за поданням кафедр та узгоджується з відділом практики «Центр-Кар'єра». Терміни проходження підвищення кваліфікації та стажування, позначені у плані-графіку, враховуються при складанні або коригуванні розкладу навчальних занять.

Проходження працівниками підвищення кваліфікації та стажування здійснюється на підставі договорів, що укладаються між Університетом та закладами, де працівники проходять підвищення кваліфікації або стажування.

Підвищення кваліфікації та стажування може бути організовано за такими видами: довгострокове підвищення кваліфікації, короткострокове підвищення кваліфікації (семінари, тренінги, вебінари, «круглі столи», тощо), стажування.

Навчальні плани та програми довгострокового і короткострокового підвищення кваліфікації розробляються структурними підрозділами, в яких працівники проходять навчання, ухвалюються вченими радами і затверджуються керівниками установ, які здійснюють підвищення кваліфікації.

Стажування проводиться за індивідуальним навчальним планом, що розробляється структурним підрозділом, в якому працівник проходитиме стажування, і затверджується керівником установи, яка його здійснює.

Працівник направляється на проходження підвищення кваліфікації або стажування за наказом ректора відповідно до вищезазначених плану-графіка та договору.

Працівники, які проходять підвищення кваліфікації та стажування відповідно до плану-графіку, повинні надати до навчально-методичного відділу: заяву про направлення та направлення на підвищення кваліфікації або стажування, індивідуальний план підвищення кваліфікації або стажування.

Зарахування на проходження процедури підвищення кваліфікації або стажування здійснюється за наказом ректора, який проводить навчання, на підставі направлення. Впродовж терміну проходження підвищення кваліфікації або стажування ректор повинен організувати і контролювати навчальний процес, безпосереднє керівництво здійснюють фахівці закладу.

Успішне завершення процедури підвищення кваліфікації або стажування засвідчує результат підсумкового контролю і відповідний документ про післядипломну освіту (диплом, сертифікат, свідоцтво).

Працівники, які пройшли процедуру підвищення кваліфікації або стажування, повинні протягом двох тижнів скласти звіт за затвердженою формою, наведеною у Положенні про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників у ХНУРЕ.

Звіт про підвищення кваліфікації та стажування заслуховується на засіданні структурного підрозділу Університету, на якому розглядається питання про його затвердження або відхилення, даються висновки, відповідні рекомендації (за потреби). Відповідний запис заноситься до звіту, який підписується працівником, керівником структурного підрозділу та затверджується ректором.

Навчально-методичний відділ проводить аналіз та вносить пропозиції керівнику щодо подальшого використання результатів підвищення кваліфікації або стажування в організації освітнього процесу та наукової діяльності університету.

13.5. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу за кожною освітньою програмою

Загальні вимоги та мінімальні нормативи забезпечення підготовки здобувачів за рівнями вищої освіти встановлюються для кадрового, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу і визначаються ліцензійними умовами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.

Кадрове забезпечення визначається інформацією про якісний склад науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітній процес за спеціальністю або ОПП (ОНП) та інформацією про якісний склад профілюючої (профілюючих) кафедр за спеціальністю або ОПП (ОНП).

Матеріально-технічне забезпечення визначається інформацією про наявність навчально-лабораторних приміщень для занять студентів, інформацією про комп'ютерне забезпечення та інформацією про соціальну інфраструктуру.

Навчально-методичне забезпечення визначається наявністю освітньо-професійної програми (переліку компетентностей випускника); навчальних і робочих програм дисциплін, планів семінарських та практичних занять, завдань для лабораторних робіт, дидактичного матеріалу для самостійної роботи студентів; методичних вказівок з виконання курсових та атестаційних робіт (проектів); пакетів комплексних контрольних робіт для перевірки знань гуманітарної, соціально-економічної, природно-наукової, професійної та практичної підготовки; програм практик; критеріїв оцінювання знань і вмінь студентів.

Інформаційне забезпечення визначається забезпеченістю студентів підручниками і навчальними посібниками, посадковими місцями у читальних залах, забезпеченістю читальних залів періодичними виданнями, доступом викладачів і студентів до Інтернету.

Контроль за дотриманням ліцензійних умов здійснюють органи ліцензування, Національне агентство із забезпеченням якості вищої освіти, МОН України шляхом проведення планової та позапланової перевірки. Планова перевірка дотримання ліцензійних умов проводиться не частіше ніж один раз на рік. Порядок здійснення контролю за дотриманням ліцензійних умов затверджується МОН України.

За результатами перевірки дотримання ліцензійних умов орган ліцензування має право: видавати закладу вищої освіти розпорядження про усунення фактів порушення ліцензійних умов; анулювати ліцензію.

Підставами для анулювання ліцензії є: порушення ліцензійних умов, які не можуть бути усунені протягом встановленого строку; невиконання розпорядження щодо усунення фактів порушення ліцензійних умов; повторне протягом року порушення ліцензійних умов або вимог інших нормативних актів; рішення органу акредитації про визнання окремих спеціальностей або ОПП (ОНП) неакредитованими.

Для запобігання фактам порушення ліцензійних умов надання освітніх послуг внутрішня система забезпечення якості передбачає процедури самоконтролю кадрового, матеріально-технічного навчально-методичного забезпечення освітнього процесу за спеціальностями або ОПП (ОНП). Вказані процедури самоконтролю реалізуються відповідальними особами профільюючих кафедр два рази на навчальний рік.

Результати зіставлення фактичних параметрів самоконтролю з нормативними показниками; заходи і терміни усунення виявлених невідповідностей розглядаються на засіданнях профільюючих кафедр і відображаються у звіті кафедри за навчальний рік, а також обговорюються на засіданнях Вченої ради факультету.

13.6. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.

Для ефективного управління освітнім процесом в Університеті використовується інформаційно-аналітична система «Університет» (ІАС «Університет»), розробку, впровадження та технічну підтримку якої здійснює Центр інформаційних систем та технологій (ЦІСТ). Функціонал ІАС «Університет» реалізовано згідно із Законом України «Про вищу освіту», наказами ректора, іншими нормативно-правовими документами.

ІАС «Університет» є сукупністю програмних модулів, підсистем, сервісів, які формують інформаційний простір Університету. До складу ІАС «Університет» входять:

- Підсистема «Деканат»;
- Підсистема «Відділ кадрів»;
- 1. Модуль «Відділ кадрів науково-педагогічного складу»;
- 2. Модуль «Відділ кадрів учбово-допоміжного персоналу та адміністративно-господарської частини»;
- 3. Модуль «Відділ кадрів науково-дослідної частини»;
- 4. Модуль «Відділ кадрів студентів».
- Підсистема «Кафедра»;

1. Модуль «Розподіл навчального навантаження»;

– Підсистема «Розклад занять»:

1. Модуль «Формування розкладу занять»;

2. Web-сервіс «Розклад занять ХНУРЕ» <http://cist.nure.ua>;

- Підсистема «Електронний журнал»;

- Підсистема «Рейтинг кафедр і факультетів».

Головною метою ІАС «Університет» є:

- організація централізованого зберігання даних підсистем, їх впорядкування, обробка для забезпечення їх цілісності та несуперечності;

- забезпечення розмежування рівнів прав доступу до інформації різних категорій користувачів згідно з чинним законодавством України та посадовими інструкціями співробітників Університету;

- автоматизоване формування різних форм звітності та поточних документів;

- можливість швидкого пошуку та надання інформації за офіційними запитами державних відомств згідно з чинним законодавством України;

- уніфікація та стандартизація форм звітів та розпорядчих документів;

- автоматизація окремих видів діяльності структурних відділів Університету;

- моніторинг якості навчального процесу: відстеження поточного стану та накопичених статистичних даних для подальшого аналізу.

Підсистема «Деканат» призначена для обробки облікових даних студентів всіх форм навчання, формування академічних груп та кондуїту: визначення переліку навчальних дисциплін (в тому числі – дисциплін вільного вибору студента), типу семестрового контролю, обсягу навчальної дисципліни за всіма видами занять відповідно до виписки із навчального плану, а також встановлення для кожної навчальної дисципліни провідного лектора. Оцінки за дисциплінами виставляються за національною, 100-бальною та шкалою ЄКТС.

Підсистема «Деканат» дозволяє формувати й інші форми вихідних документів, а саме: бланки відомості успішності академічної групи, академічні довідки встановленого зразку, виписки до індивідуального навчального плану студента, навчальну картку студента, форми зведених статистичних даних по групі, факультету, спеціальності або спеціалізації тощо.

Підсистема «Відділ кадрів» та її окремі модулі є невід'ємною частиною програмного комплексу ІАС «Університет», вони перебувають у взаємодії з іншими підсистемами, які забезпечують інформаційну підтримку освітнього процесу в Університеті.

Модуль «Відділ кадрів науково-педагогічного складу» забезпечує формування вихідних документів (накази, довідки, штатний формуляр тощо) та статистичних звітів, які містять кількісні показники щодо науково-педагогічного складу Університету.

Дані модулю «Відділ кадрів науково-педагогічного складу» у взаємодії з підсистемою «Деканат» використовується для визначення провідного лектора з навчальної дисципліни в процесі формування кондуїту академічної групи.

Дані модуля «Відділ кадрів студентів» є джерелом для визначення контингенту академічної групи, а також формування поточних наказів щодо студентів.

Модулі «Відділ кадрів учбово-допоміжного персоналу та адміністративно-господарської частини» та «Відділ кадрів науково-дослідної частини» містять облікові дані співробітників Університету, які використовуються для формування поточної звітності.

Підсистема «Кафедра» – модуль «Розподіл навчального навантаження» використовується для розподілу навчального навантаження між викладачами, формування звітів та форм вихідних документів, а саме: штатного розпису кафедри; навантаження викладача для індивідуального плану викладача; загального обсягу навчального навантаження на кафедрі за викладачами; даних до розкладу навчальних занять; звітних форм щодо виконання навчального навантаження викладачами кафедри.

Підсистема «Розклад занять» – модуль «Формування розкладу занять» використовується для формування розкладу занять Університету з урахуванням різних обмежень: часу, аудиторного фонду, специфіки навчання окремих груп за всіма формами навчання тощо. Дані модулю «Розподіл навчального навантаження» є джерелом для модулю «Формування розкладу занять».

Web-сервіс «Розклад занять ХНУРЕ» використовується для отримання студентами, викладачами та іншими користувачами інформації щодо розкладу занять у різних форматах в режимі on-line на сайті <http://cist.nure.ua>.

Підсистема «Електронний журнал» є web-сервісом, що дозволяє здійснювати оперативний облік успішності студентів академічних груп університету протягом вивчення дисциплін поточного семестру. Основною метою функціонування підсистеми «Електронний журнал» є підвищення ефективності організації освітнього процесу.

Web-сервіс «Електронний журнал» інтегрований з підсистемами «Деканат» та «Відділ кадрів» ІАС «Університет». Доступ до Web-сервісу «Електронний журнал» організовано з використанням сайту <http://cist.nure.ua>.

«Електронний журнал» забезпечує автоматизацію обліку поточної успішності студентів викладачами Університету. Методику заповнення, правила ведення, методику оперативного аналізу показників поточної успішності студентів за навчальними дисциплінами, курсами, факультетами розробляє та затверджує навчальний відділ.

З метою реалізації поточного моніторингу освітнього процесу кураторами академічних груп, завідуючими кафедрами, деканами факультетів та батьками студентів web-сервіс «Електронний журнал» забезпечено функціоналом пошуку та перегляду результатів навчання окремих студентів та академічних груп.

З метою здійснення контролю за веденням «Електронного журналу» відповідальними особами по кафедрах та навчальним відділом в підсистемі «Електронний журнал» розроблено функції аналізу процесу заповнення журналу, аналізу підсумкових результатів ступеню готовності студентів до екзаменаційної сесії за різними критеріями групування.

13.7. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату при реалізації освітнього процесу підготовки першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

13.7.1. Метою системи запобігання та виявлення академічного плагіату (далі – Система) є запобігання потрапляння в публічні бази даних авторських наукових, науково-методичних та атестаційних робіт, що мають високу оцінку плагіату.

Плагіат – усвідомлене привласнення авторства шляхом оприлюднення під своїм ім'ям чужого опублікованого твору або його фрагментів без вказівки джерела.

13.7.2 Система розповсюджується на наукові та науково-методичні праці учасників освітнього процесу, атестаційні роботи здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів освіти.

13.7.3. Завдання Системи для попередньо розміщених у базі даних матеріалів:

1) Ідентифікація фактів (видів) плагіату: копіювання тексту або його фрагментів, переформулювання або парафразування ідеї, компіляція опублікованих фрагментів за допомогою хмарних додатків («Etxt Антиплагіат» (etxt.ru), «Advego Plagiatus» (advego.ru/plagiatus/), «Shingles Expert», Інтернет-сервіс «Антиплагіат» (antiplagiat.ru), «Плагіаризма.Ru» (plagiarisma.ru), ATutor (<http://dlntu.edu.ua/ap>).

2) Метричне оцінювання рівня оригінальності тексту: більше 75% – високий (наукові та науково-методичні роботи), більше 50% – допустимий (атестаційні роботи); менше 50% – неприйнятний (потребує доопрацювання).

3) Регуляторні дії Системи щодо управління якістю публікацій: online інформування автора про прийнятність тексту для подальшого розгляду матеріалів експертами; видача рекомендацій автору щодо доопрацювання тексту з урахуванням отриманих оцінок і зауважень; відмова автору в подальшому розгляді матеріалів, що мають неприйнятний рівень оригінальності тексту (високий рівень академічного плагіату).

13.7.4. Запобігання академічного плагіату.

13.7.4.1. Розробка, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані у наукових та науково-методичних працях матеріали.

13.7.4.2. Ознайомлення науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників університету, осіб, які навчаються, з документами, що унормовують запобігання академічного плагіату та встановлюють відповідальність за академічний плагіат.

13.7.4.3. Проведення зі здобувачами вищої освіти занять із вивченням вимог до написання письмових робіт з акцентуванням на принципи самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникання плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань на першому році навчання бакалаврської та магістерської підготовки («Основи усного та письмового ділового мовлення», «Основи наукових досліджень, організація науки та авторське право»).

13.7.4.4. Розміщення на веб-сайтах періодичних видань університету викладу етичних норм публікації та рецензування статей.

13.7.5. Виявлення академічного плагіату:

13.7.5.1. Перевірку наукових та науково-методичних праць на плагіат здійснює рецензент праці. Результати перевірки відображаються у рецензії та розглядаються на Науково-методичній раді Університету.

Інші заінтересовані особи, які виявили академічний плагіат у наукових та науково-методичних працях мають право звернутися до Науково-методичної ради університету з письмовою заявою. Заява щодо виявлення академічного плагіату розглядається на засіданні Науково-методичної ради Університету, яка ухвалює відповідний висновок.

13.7.5.2. Перевірку атестаційних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти на плагіат здійснює експерт із числа досвідчених штатних працівників профільюючої кафедри.

Загалом, внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності у Харківському національному університеті радіоелектроніки відповідає вимогам МОН України щодо закладів вищої освіти IV рівня акредитації.